

- [Om LitteraturNu](#)
- [Redaktion & Skribenter](#)
- [Kontakt](#)

Søg

- [Anmeldelser »](#)
- [Artikler »](#)
- [Podcasts »](#)
- [Facebook](#)
- [Twitter](#)
- [RSS Feed](#)

Umodenhedens projekt – Witold Gombrowicz DAGBOG 1953-1958

Af

[Simon Holm Pedersen](#)

– 13. marts 2017 Arkiveret i: [Anmeldelser](#), [Dagbog](#), [Højdepunkter](#), [Skønlitteratur](#)

I en kritik, der behandler snart sagt alt i hans samtid, formulerer den polske forfatter Witold Gombrowicz i sin dagbog et kunstnerisk projekt, der også er en livsfilosofi.

Citat

Og hvad med mig? Hvad lavede jeg den dag? Det vil I få at se eller rettere, det vil I ikke få at se: Om 200 eller 1000 år vil der opstå en ny videnskab der kan fastsætte tidsforbindelserne mellem enkelte mennesker, og så vil det være klart at det der sker for den ene, ikke er uden sammenhæng med det der sker for den anden... og denne synkronisering af eksistensen vil åbne nye perspektiver for os... men nok om det...

Umodenhed er et centralt ord i Witold Gombrowicz' dagbog. Umodenhed er på en gang en livsanskuelse og et kunstnerisk omdrejningspunkt, som han igen og igen vender tilbage til. For ham er mennesket grundlæggende optaget af umodenhed:

- 1) Mennesket skabes af formen, i den dybeste og mest generelle betydning.
- 2) Mennesket skaber formen, som en utrættelig producent.
- 3) Mennesket degraderes af formen (det er altid "halv-", "u-" – halvfærdigt, umodent).
- 4) Mennesket er forelsket i umodenheden.
- 5) Mennesket skabes af det Lavere og det Yngre.

Det er dybest set dette program, som Gombrowicz formulerer og videreudvikler i sin dagbog. Dagbogen løber fra 1953-1969, og det er således den ene halvdel, vi nu har fået på dansk. Dens baggrund er Gombrowicz' eksil i Argentina, i første omgang ufrivilligt, da 2. verdenskrigs udbrud har umuliggjort hjemrejsen til Polen.

Gombrowicz ser Argentina som et umodent og ungt land. Han er betaget af ungdommens udseende, dens væremåde, men han ser også de forfattere og intellektuelle, han er omgivet af, sværme for Europa, et Europa de – som det også er tilfældet med en polak som ham – ikke rigtig kan blive en del af, de må være noget andet, men hvad? Gombrowicz kommer med et bud gennem sine værker:

– Gennem min mund taler jeres ungdom, jeres længsel efter leg, jeres lunefulde smidighed og ubestemmelighed – det er netop det I hader, det I skubber fra jer – i mig frigøres den skjulte polak, jeres alter ego, bagsiden af jeres medalje, den hidtil usynlige del af jeres måne. Åh, hvor ville jeg ønske at I blev til skuespillere der var bevidste om spillet.

Som citatet antyder, er Gombrowicz allergisk overfor systematisk tænkning, og især vender han sig mod politiske ideologier såsom den i hjemlandet herskende kommunisme. For Gombrowicz er det levede liv med sin uforudsigelighed, ufærdighed og fortløbende karakter et pejlemærke for hans kunstneriske skaben og vel egentlig også kunstnerisk skaben som sådan.

Fakta

- Forfatter: Witold Gombrowicz
- Titel: DAGBOG 1953-1958
- Originaltitel: Dziennik
- Oversat af: Rune Brandt Larsen
- Sider: 582
- Pris: 342,-
- Forlag: Forlaget Sisyfos
- ISBN: 9788799916917

[Køb hos Plusbog.dk](#)

Tidligere udgivelser

- KOSMOS (2012)
- SVINESTREGER (1977)
- FERDYDURKE (1967)

Billeder

Meget af dagbogen går med, at Gombrowicz reagerer på artikler i polsksprogede tidsskrifter, som han får tilsendt. Det der mest af alt går Gombrowicz på, er manglende bevidsthed. Gang på gang kritiserer han dét ikke at kunne gennemskue sig selv. Gombrowicz gør en dyd ud af at være bevidst, samtidig med at han lader sin trang til provokation løbe af med sig. Det virker som en del af umodenhedens projekt, og det er ofte ret underholdende.

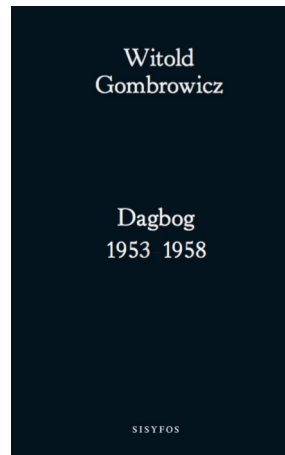
Gombrowicz er gennemgående velskrivende og skarp. For den totalt forudsætningsløse (som f.eks. mig) ville et lille kursus i polsk litteratur op til 1950'erne være et plus, for dagbogen er også et litterært opgør, som artikler vedlagt bagest i bogen uddyber. I dagbogen så vel som i artiklerne er Gombrowicz en endog meget hård kritiker. Han har næsten intet positivt at sige om sine forgængere. Med til umodenheden hører en god portion arrogance.

Enkelte steder bevæger han sig væk fra det essayistiske og over i logbøger om rejser ad floder eller til argentinske provinsbyer. Det er et lille pusterum og dejlig læsning. Det klæder Gombrowicz at blive mere beskrivende og tage ud og opleve noget:

– Jeg forsøgte at løfte blikket og skævede til højre, og der stod der en ko, men da jeg kiggede til venstre, stod der også en ko der. Jeg gik lige ud i den et sitrende sollys der gled ned gennem bladene, og så var der et træ foran mig. Og Sergio gik sammen med mig, klatrede op i træet. Jeg spurgte om han ikke kunne finde på noget mere originalt.

Sådan kan dagbogen altså også se ud. I det hele taget er det et stort spraglet værk, som vanskeligt lader sig indfange i en beskrivelse. Det der mest af alt står tilbage, er den nerve og det sproglige mesterskab, Gombrowicz lægger for dagen, og det i sig selv er grund nok til at give sig i kast med DAGBOG 1953-1958.

Synes godt om [Opret en profil](#) for at se, hvad dine venner synes godt om.

- [Facebook](#)
- [Twitter](#)
- [RSS Feed](#)

Copyright 2015 · LitteraturNu · All Rights Reserved

☺

Nyeste anmeldelser i kategorierne [Dagbog](#),

- [Når mennesker bliver rovdyr – EN KVINDE I BERLIN](#) · 05-08-2014
- [Desuden ville jeg gerne være alene – Werner Herzog OM AT GÅ I IS](#) · 25-06-2014
- [Når lysten driver værket – Géza Csáth DAGBOG 1912-1913](#) · 17-11-2012
- [Hvad gør en enke? – Eva Jørgensen SORRIG OG GLÆDE – FRA EN ENKES DAGBOG](#) · 15-04-2010
- [Lad hende leve! – Anne Frank ANNE FRANKS DAGBOG](#) · 06-07-2006

Læs også

- [Rundt i Bjelkes salatslynge – Henrik Bjelke DET ABSOLUTE NÆRVÆRS DELIRIUM](#) · 23-01-2017
- [Et bestie på fri fod – Blaise Cendrars MORAVAGINE](#) · 17-08-2016
- [Langsom læsning – Robert Musil MANDEN UDEN EGENSKABER](#) · 08-10-2015
- [Der er ikke noget, der hedder tilbage – Wolfgang Büscher BERLIN-MOSKVA](#) · 30-09-2015
- [Skitser om hverdag med eksistentiel uro – interview med Signe Parkins](#) · 25-06-2015

Tags: [æstetik](#), [dagbog](#), [Gombrowicz](#), [modernisme](#), [polen](#), [Umodenhed](#)

Om Simon Holm Pedersen

Simon er cand.mag. i Litteraturhistorie og går på Forfatterskolen. Han har en forkærlighed for monologer og meget lange sætninger. Når Simon er nedtrykt læser han dystopiske ungdomsromaner, hvis teenagegenordigheder han heftigt spejler sig i.

Ingen kommentarer

Vær den første til at kommentere på denne artikel!

Skriv et svar

Din e-mailadresse vil ikke blive publiceret. Krævede felter er markeret *

Navn *

E-mail *

Websted

Ja, I må gerne sende mig nyhedsbrevet